

Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och funktions-
hinderspolic
Diarienummer: S2025/02039

Yttrande - Remiss av Utkast till lagrådsremiss För barns rättigheter och trygghet - En ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Socialdepartementet har bjudit in Örebro kommun att svara på remissen ” Remiss av Utkast till lagrådsremiss För barns rättigheter och trygghet - En ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga”. Sista svarsdag 19 januari 2026. Förlängd svarstid har inte beviljats.

Örebro kommun vill inledningsvis framföra att vi har förståelse för att remissen är brådskande, men vill samtidigt också påpeka att en så här begränsad tidsram naturligtvis försvårar beredningsprocessen och möjligheten till att fördjupa sig i förslagets alla konsekvenser. Vi har trots den begränsade svarstiden gjort vårt yttersta för att kommentera de mest centrala delarna av förslaget.

Övergripande synpunkter

Örebro kommun välkomnar lagrådsremissens förstärkta fokus på barns rättigheter och ser positivt på intentionerna i förslaget att ytterligare stärka barns ställning i både ansökningsprocesser och beslutsprocesser, samt att säkerställa att barnets perspektiv ges konkret genomslag i praktiken. Det framkommer nu tydligare att barnets perspektiv har hamnat mer i fokus.

Örebro kommun lämnar nedanstående synpunkter:

Föreslagna regler om tidsfrist för hemtagningsutredning är bra. Uppfattningen är att det kommer minska administration och ökar stabiliteten för placerade barn samt för familjehemmen.

Örebro kommun vill göra medskick gällande olika tidsfrister, handläggningsåtgärder och regelverk kopplat till processer i domstol vid omhändertagande och placering. Att så långt det är möjligt ha samma process, steg och regler vad gäller ny LVU-lag och Lag om placering av barn i skyddat boende. Genom att möjliggöra en likartad hantering underlättar det för handläggare och ökar sannolikt också förståelsen hos familjer. Detta skulle också kunna bidra till att bli kostnadseffektivt.

Omhändertagande

Det är bra med ett tydliggörande gällande uppdrag och möjlighet till omhändertagande vid hedersrelaterat våld och förtryck. I grunden ställer sig Örebro kommun även bakom möjligheterna till omhändertagande vid så att säga inskolning i kriminalitet. Fast det behöver tas ställning till hur bedömningar ska göras om det inte är inriktat på föräldrar som står för den kriminella miljön utan det kan exempelvis handla om syskon eller annan nära släkting? Det behöver tydliggöras.

I frågor som handlar om socialt nedbrytande eller destruktivt beteende blir medskicket att det är viktigt att gränslandet till HSL (hälso- och sjukvårdslagen) och LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) förtydligas. Det behövs för att motverka att en övervältring ska ske och också för att det finns en risk att barn inte får det samordnade stöd som behövs exempelvis vid exempelvis självskada.

Vidare vill Örebro kommun påpeka att när det handlar om möjligheten för ett fortsatt omhändertagande på grund av anknytning behöver det problematiseras omkring det för det finns

utmaningar i att göra sådana bedömningar och värderingar av anknytning. Det behöver förtydligas hur värderar man anknytning utifrån det om barnets bästa i förhållande till rätten till sitt ursprung?

Det kommer naturligtvis krävas omfattande kompetensutvecklingssatsningar och vägledning. Det kommer också krävas ett ökat fokus på umgängesfrågor och att tydliggöra målet med vården samt tidsaspekter för detta i förhållande till anknytningsbedömning. Detta behövs för att öka motivationen hos ursprungsföräldrar att jobba med sin motivation. Dessutom behöver kommunerna och sjukvården förmåga och kunskap för att möta upp föräldrar som vill göra den förändring som behövs innan anknytning hinner bli så stark att fortsatt omhändertagande är motiverat. Föräldrarna behöver verklig chans, som inte bara är på pappret.

3 kap. Grunderna för omhändertagande för vård

Angående, 3:5. Borde den tydliggöra att det avses ett ”fortsatt” omhändertagande och ska det ske genom en separat prövning? I paragrafen vore det bra att tydliggöra hur punkt 2 och 3 hänger ihop. Texten understryker att det är påtagliga risker på grund av hemflytt som avses i punkt 3, vilket borde kunna tydliggöras i paragrafen och det behöver också tydligare säkerställas vad som blir rådande. Vidare anser Örebro kommun att resonemanget omkring anknytning behöver kopplas till att det är lydelsen i grundparagrafen 3:5, men där förutsättningarna i 3:6 inte utgår från en klassisk beskrivning av anknytning, utan snarare relation och praktiska förutsättningar. Uppräkningen av vad som särskilt ska beaktas uppfattas inte som särskilt uttömmande och också det här behöver förtydligas om vad som blir rådande. Dessutom behöver barnets ålder också sättas i relation till placeringens längd.

Om regleringen avser att rikta förslaget mot möjlighet till ett fortsatt omhändertagande på grund av anknytning under en övergångsperiod, där återanknytning och återetablering hos ursprungsföräldrarna kan ske under omhändertagandets regleringar, så är det enklare att det kan ge positiva effekter på helheten. Bedömningen blir att regleringen angående anknytning endast kommer åstadkomma en ytlig skillnad för familjehemmen. Osäkerheten kommer kvarstå, så länge inte en vårdnadsöverflytt sker.

Barns delaktighet och rätt till information

Det är bra att barns rätt till delaktighet betonas tydligt i förslaget. Barns rätt till delaktighet kan dock inte enbart utgöras av generella skrivningar, utan måste integreras i rutiner, arbetssätt och uppföljningar. För att detta ska få avsedd effekt är det dock avgörande att skapa faktiska förutsättningar i verksamheterna för att kunna säkerställa barns rätt till information, anpassad efter ålder och mognad. Det behöver också genomföras systematiska delaktighetsprocesser i alla ärenden och beslutsprocesser som rör barn.

Hedersrelaterat våld och förtryck samt negativ social kontroll

Örebro kommun välkomnar att hedersrelaterat våld och förtryck tydligt inkluderas i ramen för negativ social kontroll. Detta innebär ett viktigt steg mot ökad synlighet och erkännande av denna problematik.

Samtidigt vill kommunen understryka vikten av att säkerställa kompetens och utbildning hos berörda aktörer för att kunna identifiera, särskilja och hantera hedersrelaterat våld och förtryck. Kunskap och kompetens är centralt för att barns utsatthet ska kunna upptäckas i tid och för att insatser ska bli träffsäkra.

Sammanhållen skolgång och likvärdiga förutsättningar vid placering

Örebro kommun vill göra medskick om att särskilt säkerställa en sammanhållen skolgång och likvärdiga förutsättningar för barn och unga i samhällsvård. En stärkt reglering och uppföljning på detta område

skulle ytterligare kunna bidra till ökad trygghet och förbättrade framtidsutsikter för de barn som berörs. Kontinuitet i utbildningen är en central och viktig skyddsfaktor. För barn och unga i placeringar är det av yttersta vikt att skolgången inte avbryts eller försvåras i samband med flyttar och att strukturer och samverkan mellan skola, socialtjänst och placeringsalternativ stärks. Placerade barn ska alltid erbjudas samma möjligheter till utbildning och stöd.

Sammanfattning

Örebro kommun vill betona vikten av att de nya förslagen i lagrådsremissen åtföljs av tydliga implementeringsstöd, resurser och kompetensutveckling. Detta för att kunna säkerställa att intentionerna omsätts i praktiken och att barnets rättigheter stärks i alla led. Det behöver tas höjd för ökade arbetsuppgifter och ambitionshöjningar som kommer behövas för att förbereda sig.

John Johansson (S)
kommunstyrelsens ordförande